

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

SUBSECTIO IV.

Vltimum argumentum principale ponitur.

⁴⁶ Si eadem partes, quæ sunt in hoc vniuerso, non seruirent ordinem, quem inter se servant, sed inordinatæ essent, sanè vniuersum hoc non esset adeo perfectum, ac modo est: ergo ex ordine partium, qui est quædam relatio aliqua perfectio ei accrescit, sed non posset accrescere talis perfectio, nisi ordo ipse, seu relatio in se formalem perfectionem contineret, quia nihil tribuit perfectionem, nisi quod perfectio est; sed ordo, qui datur inter partes vniuersi reddit vniuersum perfectum: ergo relatio, seu ordo perfectio est formaliter.

⁴⁷ Vergetur: quia siue perfectio sit convenientia, siue amabilitas, aut appetibilitas, relatio, seu ordo dicit convenientiam ad fundamentum, & dicit per se appetibilitatem, & amabilitatem: ergo relatio seu ordo dicit convenientiam. Antecedens quoad secundam partem probatur: quia conueniens est vniuerso habere ordinem, & relationem inter suas partes, ex quo mira pulchritudo, & venustas resultat in illo: ergo talis ordo, seu relatio dicit convenientiam respectu vniuersi. Deinde relatio, vt relatio v. g. creaturæ ad Creatorem indicat dependentiam, connexionem seu indigentiam; nam cum relatio sit quoddam genus connexionis, sine dubio exprimit quædam habet entitas creata cum suo Creatore; sed exprimeret hoc, aut indicare conueniens est maxime: ergo relatio dicit convenientiam respectu subiecti: ex quo sequitur quod talis relatio sit amabilis, & per se exceptibilis, quia vt ex illo axiomate patet; bonum autem amabile, vnicuique autem proprium, id est, id quod sibi est conueniens, est sibi ipsi amabile, tanto enim amabilior est res, quanto conuenientior: ergo si relatio est conueniens, amabilis est: vnde relatio maternitatis diuinæ quia conueniens erat maxime, maxime amabilis erat Virgini, & de facto amatur; sicut v. g. relatio, quæ in iusto resultat filij adoptivi respectu Dei, sine dubio amabilis est iusto, quia maxime conueniens est ipsi.

⁴⁸ Præterea, quia Deus qui in suis operibus perfectissimus est, vt bonum illorum operum appetit ordinem, ac proinde perfectissimo ordine operatur omnia, quod indicatur illis verbis, omnia in pondere, numero, & mensura operatus est Dominus, illa particula, numero, ordinem indicari aiunt Aug. Ambros. Nazianz. & Hieronym. &c. imo vt inferni mala describantur, solet ab Ecclesiâ dici, vbi sempiternus horror inhabitat, id est confusio sine ordine, vt explicat Chrysostomus, quod amplius vrget quæstio illa inter Theologos, & Philosophos agitata, in qua resoluitur hoc mundo quoad ordinem non posse alium perfectionem produci, quoad res autem, ex quibus componitur, sine dubio posset: ergo ordo, & relatio, à quibus tantam vniuersus accipit perfectionem sunt perfectiones formaliter, quia sunt participationes infinitæ bonitatis, & perfectionis, à qua non nisi id, quod perfectionem dicit participatur, quia eo modo participatur aliquid ab alio. quo illud aliud est participabile, & id participatur, quod continetur in participabili; sed Deus vt participabilis hoc est, vt omnipotens est omne bonum, & bonitas per essentiam & essentialiter per-

R. P. Ioseph. de Penafiel Theol. Schol. Tom. I.

fectissimus: ergo quod creaturæ participant ab eo est bonitas, & perfectio; sed relatio quatenus relatio, & quatenus distinguitur ab omni absoluto est ens participatum: ergo dicit perfectionem, & bonitatem.

Declaratur amplius: quia creaturæ possibiles ⁴⁹ secundum Doctores gravissimos amantur à Deo, & ideo asserunt Spiritum sanctum procedere ex amore comprehensivo creaturarum possibilium; sicut Verbum diuinum procedit ex cognitione illarum, & sine controversia docent omnes Theologi, Deum libere amare relationes actus existentium, quia amare, vt ait D. Thomas, est velle bonum alicui; atqui relationibus vult existentiam, quam tribuit illis; existentia autem bonum est: ergo Deus, qui tribuit existentiam relationibus, amat illas; sed nihil amat, quod non sit bonum, & nihil amat, quod non sit bonum perfectum præcipue à rectissima, & ordinatissima voluntate diuinæ: ergo relatio, quam Deus amat, libere quoad existentiam, dicit perfectionem quoad illam.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta aduersaria solvuntur.

⁵⁰ Ad primum argumentum respondeo, concedendo maiorem, & negando minorem; ad probationem minoris dico dupliciter posse intelligi, vnam personam diuinam esse infinite perfectam, aut in ratione Dei, aut in ratione personæ; si loquatur secundum diuinitatem est infinite perfecta in omni genere entis, & sic, aut formaliter, aut eminenter continet omnem perfectionem, tam creatam, quam increatam, quia Deus continet omnem creaturam eminenter, perfectionem autem increatam continet formaliter solum si sit absoluta; si autem sit respectiva, continetur etiam eminenter in diuinitate; cum autem vnaquæque persona sit vere, & proprie Deus, & habeat vere, & proprie in se diuinitatem, vnaquæque persona continet omnem perfectionem, siue formaliter, siue eminenter; nam perfectiones absolutas omnes increatas continet vnaquæque persona formaliter, relativas autem non continet omnes formaliter, sed aliquam, vel aliquas continet formaliter, alias autem continet eminenter ratione diuinitatis, v. g. Spiritus sanctus solum continet formaliter spirationem passivam, paternitatem autem &c. continet eminenter ratione diuinitatis; contra vero pater continet formaliter paternitatem, filiationem autem, & spirationem passivam eminenter, & sic de cæteris; vnde quia hoc modo continet omnem perfectionem, vnaquæque persona dicitur infinite perfecta, quia infinite perfectum est, quod omnem perfectionem continet; sed vnaquæque persona continet omnem perfectionem, aut formaliter, aut eminenter: ergo est infinite perfecta; neque ad infinitam perfectionem requiritur, vt formaliter contineatur omnis perfectio; nam Deus non continet formaliter omnes perfectiones creaturarum, vt sunt in creaturis, quia sunt admixtæ imperfectionibus, & nihilominus Deus infinite perfectus est: ergo bene potest esse aliqua persona infinite perfecta, licet non contineat omnem perfectionem formaliter, dum tamen contineat aut formaliter, aut eminenter; Nec obstat dicere, perfectiones creatas non de-

К к к к к bere

bere contineri in persona divina formaliter perfectæ imperfectiones, quibus admiscuntur, sed perfectiones relativæ nullam dicunt imperfectionem: ergo ut una persona sit infinite perfecta, necessario debet continere perfectiones omnes relativæ formaliter.

51 Sed contra, quia sicut imperfectio creaturæ est impedimentum, ut contineatur formaliter in persona divina, in qua nihil imperfectum potest formaliter contineri propter summam, & infinitam perfectionem illius, ita similiter est impedimentum, ut filiationis v. g. contineatur formaliter in Patre, non imperfectio illius, quia nulla latet in filiatione: sed oppositio, quam habet filiationis realiter cum paternitate, per quam constituitur pater in esse patris, ac proinde cum ipso Patre, & ratio evidens est, quia in eodem subiecto non possunt esse formaliter duæ rationes oppositæ inter se realiter, alias idem opponeretur sibi ipsi realiter, & distingueretur à se ipso realiter, quod implicat ex terminis: ergo licet filiationis non dicat imperfectionem, cum dicat oppositionem realem cum Patre, non poterit esse formaliter in Patre; unde ut Pater sit infinitus, & infinite perfectus, sufficit, ut contineatur formaliter omnem perfectionem simpliciter simplicem, & relativam sibi oppositam eminenter propter rationem dictam, neque quia deficit formaliter, cum non deficiat eminenter, deficit aliquid ad perfectionem infinitam Patris propter incapacitatem talis continentia.

52 Neque ex hoc potest argui, quod una persona sit perfectior altera; nam licet in Patre v. g. non sit filiationis formaliter: nihilominus est paternitas quæ tam perfecta est, sicut filiationis; unde sicut in Patre deficit paternitas formaliter, ita in Filio deficit paternitas formaliter; sed quia loco paternitatis est filiationis, quæ æquivalens paternitati in perfectione, quia tam perfecta est, sicut paternitas, ideo ita librantur hæ perfectiones in personis, ut nulla aliam in perfectione superet, licet una habeat perfectionem relativam distinctam ab alia; superaret sine dubio, & excederet una persona aliam in perfectione relativa, si persona filij v. g. haberet filiationem, & Pater non haberet paternitatem æqualem in perfectione cum filiatione, & æquivalentem in excellentia ipsi filiationi; sed licet Filius haberet filiationem, quæ est maxima perfectio, nihilominus Pater habet paternitatem, quæ in suo genere est tam perfecta, sicut filiationis in suo: ergo neque Pater excedit in perfectione Filium, neque Filius excedit in perfectione Patrem propter rationem dictam, quia ut ait Athanasius in Symbolo, & in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius, aut minus; sed totæ tres personæ coæternæ sibi sunt, & coæquales in perfectione; etiam si relationes, & personalitates sint perfectiones, quod meo videri evidenter demonstratur, quia incredibile est, misterium Trinitatis, quod constituitur tribus personalitatibus relativis, &c. nullam perfectionem ponere in Deo: cur enim esset illa multiplicatio personarum, & pluralitas relationum quatenus talium formaliter in ente summe perfectio, si illarum, quatenus tales sunt, nulla est perfectio? præcipue, quia nihil potest esse magis imperfectum in se, & absolute spectatum, quam id quod nullam dicit perfectionem, quia imperfectio non est positivum quiddam, sed carentia perfe-

ctionis; si ergo paternitas v. g. nullam perfectionem adfert, profecto valde imperfecta est.

Dices, non quancunque negationem perfectionis esse imperfectionem; sed solum negationem perfectionis debita in esse; paternitati autem, aut filiationi divinæ nullam deberi perfectionem secundum propriam rationem, & ideo negationem perfectionis in tali entitate non esse imperfectionem.

Sed contra, quia nulla videtur esse maior imperfectio alicuius, quam esse tale ens cui nulla debeatur perfectio secundum propriam rationem, ut v. g. formalitas peccati est summa imperfectio, quia ipsi nulla perfectio debetur; sed potius illi repugnat omnis perfectio, & nihilum rigorosum, ac proprium est imperfectio summa, quia illi nulla debetur perfectio; sed relationibus divinis formaliter, ut talibus nulla per vos debetur perfectio: ergo summa datur in eis imperfectio; sed hoc est summum absurdum: ergo sine dubitatione dicendum est, relationes, & personalitates divinas quatenus tales dicere perfectionem.

SVBSECTIO I.

Amplius confirmantur dicta.

O Via divina essentia ex sua infinita, excellentissima, & eminentissima fecunditate habet communicabilitatem realiter respectu multorum suppositorum, & personarum, ita ut talis communicabilitas sit fecunditas divina; sed fecunditas divina est summa perfectio, de quo nullus unquam dubitavit; nam si fecunditas, seu potentia ad extra, seu communicabilitas respectu creaturarum, quæ omnipotentia dicitur est sine dubio summa perfectio in Deo, a fortiori fecunditas, & communicabilitas, non respectu creaturarum, sed respectu divinarum personarum complementum ipsam divinitatem erit summa, & infinita perfectio divine nature: ergo habere etiam personas, & supposita, in quibus sit, & quibus intrinsece communicet se divina natura ex vi propriæ, & infinite perfectæ fecunditatis, est summa perfectio divina; sed supposita, & persona sunt relativa, & sunt divinæ relationes, quatenus tales: ergo divinæ relationes quatenus tales dicunt perfectionem in Deo, nam communicati suppositis, & personis nullam afferentibus perfectionem non videtur ad perfectionem pertinere, neque esse conveniens nature adeo perfectæ, sed maxime conveniens est nature divinæ talis communicatio: ergo est maxima perfectio illius, vnaquæque enim res habet perfectionem entitatis suæ accommodatam; unde si relatio illa consideretur, ut forma suppositi, sicut dat constitutionem formalem sibi accommodatam, ita etiam formalem perfectionem; quia talis constitutio in esse suppositi, & personæ quam tribuit vnaquæque enim commaxime perfectio nature, subsistere enim complere est magna perfectio, quia est quasi exemplum, aut actus secundus substantiæ completæ in ipsa existens; atqui exercitium intrinsecum alicuius gradus perfectissimi est perfectio talis gradus, ut v. g. intellectus est perfectio potentie intellectivæ, & visio actualis est perfectio potentie visivæ, quia sunt exercitia intrinseca, per quæ in

ultima actualitate constituntur tales entitates; sed gradus substantiae in ultima actualitate debita sibi constituntur per personalitatem, & substantiam completam; ergo substantia completa, & personalitas divina quatenus talis formalissime, & reduplicative est magna perfectio; sed quatenus talis est relatio formalissime; ergo relatio quatenus talis formalissime est formalissime perfectio; unde Caetanus 3. p. q. 3. art. 1. concedit, relationes divinas, vt substantes sunt, dicere perfectionem, etiam infinitam; nam D. Thomas etiam ibi id significat, nihilominus sentit Caetanum, relationes, vt relationes sunt, non dicere perfectionem.

56 Sed haec duo cohaerere non possunt, nam relationes divinae sunt substantes, non solum ratione essentiae, sed ex proprijs, & ideo in tribus personis tres sunt substantiae personales, quidquid autem personale est in divinis formalissime, & secundum quod ipsum, relativum est, quia secundum quod ipsum formalissime, & expresse ratione personalitatis una persona distinguitur ab alia realiter, quia una persona opponitur alteri realiter: sed neque datur distinctio realis, neque oppositio in divinis, nisi per relationes formaliter; in divinis enim omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio: ergo personalitas formaliter vt talis est relatio; sed personalitas quatenus talis est perfectio: ergo relatio quatenus relatio, & secundum propriam rationem est perfectio.

57 Unde necessario colligitur sicut dantur tres personalitates in divinis, & tres relationes realiter distinctae, ita dari tres perfectiones realiter distinctas in divinis, quod nullo modo potest negari secundum dicta; nam si personalitates, & relationes personales secundum proprium conceptum sunt perfectiones, & tales personalitates sunt tres realiter distinctae: ergo sunt tres perfectiones personales aut relativae realiter distinctae; quia quae sunt personalia, sunt propria, quae autem propria sunt multiplicatur in personis, quatenus talia sunt: ergo perfectiones personales, & relativae multiplicabuntur, quia perfectiones illae personales, quia relativae sunt, includunt oppositionem vt iam dixi, nam perfectio paternitatis consistit in hoc, quod subsistat in ordine ad Filium, & e contra in filiatione, quod subsistat in ordine ad patrem: sed oppositio in divinis causat distinctionem, & multiplicationem: ergo perfectiones relativae, & personales multiplicantur, & pluriificantur realiter, etiam si perfectio absoluta sit una, & non plures, & etiam si tales relationes solum distinguantur ratione a perfectione illa absoluta, quia distinctio rationis inter perfectionem relativam, seu personalem & essentialem, seu absolutam quatenus talis est, infert distinctionem realem inter relationes ipsas, quia relatio, & essentia distinguuntur ratione tanquam incommunicabiles, & communicabiles; sed eodem modo distinguuntur ratione inter se, ratio essentiae, & perfectio relationis: ergo eodem modo infertur pluriificatio, multiplicatio & distinctio realis inter perfectiones relativae quatenus tales sunt.

58 Et ideo sancti Patres plurali numero vtuntur, dum loquuntur de perfectionibus personalibus, vt significant aperte pluralitatem earum; nam Damascenus lib. 1. de fide, cap. 1. sic ait: Patrem, & Filium distinguere perfectionibus personalibus.

R. P. Ildaph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

Pater autem Vasquez, aliter sentit, & ideo ait, 59 relationes divinas dicere perfectionem simpliciter divinae essentiae ratione distinctam ab omni perfectione, quam habet divinitas ex omnibus attributis absolutis, nihilominus tamen ait, hanc perfectionem in Deo tantum esse unam, nec multiplicari realiter in personis, vt autem haec conciliet inter se, advertit bonum dupliciter dici, primo quasi absolute, quod est perfectum, quia nihil ei deest, & hoc est bonum transcendentale, cuius bonitas non est aliud, quam rei integritas, & non requirit distinctionem in re ab ipso bono, sed tantum rationis; alio modo dicitur bonum comparative quod alteri est convenientius, & sic bonitas consistit in convenientia unius ad aliud, requiritque distinctionem realem inter illos, vt bonitas realis sit, ideoque hoc bonum non necessario convertitur cum entis; ex quibus colligitur, relationes divinas pertinere ad perfectionem transcendentalem Dei, quia pertinent, inquit, ad integritatem Dei, non enim esset Deus integre constitutus in sua substantia, nisi haberet intra se tres relationes; illae tamen vnam tantum integritatem Dei constituunt, & ideo ex illis tantum confurgit una perfectio Dei absque compositione, quia illa integritas est per summam identitatem cum essentia.

SVBSECTIO II.

Refutatur praecedens sententia.

Pater Franciscus Suarez efficacissime hanc 60 sententiam P. Vazq. refellit; primo quidem, quia nullus sanctorum Patrum, aut Theologorum ita loquutus est, quod argumentum in hac praesertim materia validum est, praecipue vero contra adversarios, quia propter hoc solum, aut maxime nolunt admittere tres perfectiones relativae reales, quia Patres, vt ipsi aiunt, non sunt ita loquuti: secundo quia inde sequitur, Patrem per se sumptum non esse integre Deum; probatur sequela, quia tres relationes sunt de integritate Dei, & constituunt talem integritatem, & Pater non est tres relationes simul, nec tres relationes simul sunt de constitutione illius: ergo non est integer Deus, consequens autem est manifeste falsum; nam secundum fidem quaelibet persona est perfectus Deus, esse autem perfectum Deum, & esse integre Deum idem sunt, quia si integritas aliquomodo in Deo admitti debet, non est nisi perfectio eius, vt ipse P. Vasq. docet.

Virgeo amplius, quia negari non potest, quin 61 vnaquaeque persona suam habeat integritatem propriam, illo modo loquendi admissio, nam in primis vnaquaeque est integer Deus, vt dixi, quae integritas est communis: ergo vnaquaeque habet integritatem Dei; (sed haec non multiplicatur) praeterea vnaquaeque est integra persona, nec enim dici potest ex tribus personis integritatem divinae personae confurgere, nec negari potest, quin vnaquaeque persona sit integrum suppositum multo magis, quam sit quaelibet persona creata, quia vnaquaeque persona divina quatenus talis completa est ultimo in esse personae, non enim persona divina potest esse incompleta, quia incomplementum dicitur imperfectio; unde vnaquaeque persona sicut habet proprium complementum, ita habet propriam integritatem personalem; haec autem integritas personalis eo ipso quod personalis

K k k k k 2 est,

est, multiplicatur in divinis personis, quod significavit aperte Damascenus lib. 1. de fide, cap. 10. dicens, non ex tribus imperfectis unam compositam naturam compositam intelligamus; sed in tribus personis perfectis unam simplicem substantiam super perfectam, & ante perfectam, Et c. 1. r. perfectas inquit, ipsi hypostases, personasque dicimus, ubi expresse, & clare significat, & unamquamque personam secundum se spectatam perfectam esse, & integram, & non posse ex personis, quatenus distinctæ sunt, vel quod idem est ex relationibus, ut tales sunt, & oppositionem inter se habent, unam perfectionem consurgere.

61 Et patet facile descendendo ad rationes quasi specificas illarum personarum, quia Pater est integer Pater, & sic de Filio, & Spiritu Sancto; aliàs si Pater non esset integer Pater, deficeret sine dubio illi aliquid, quod ad complementum, & integritatem talis personæ requireretur; v. g. homo cui deficit brachium, aut caput etiam si per potentiam Dei absolutam viveret, (ut narratur in historijs de D. Dionysio Areopagita, vivente, & movente se sine capite) non diceretur in genere integrali, aut in compositione integrali integer, & completus homo, licet essentialiter sit homo, sicut v. g. anima D. Petri non dicitur integer Petrus, quia deficit aliquid ad integritatem essentialem requisitam, v. g. corpus, & unio; si autem nihil deficiat Paulo ex ijs, quæ ad integritatem illius pertinent, sine dubio Paulus perfectus, & integer homo dicitur: sed Pater æternus ita omnia habet, quæ ad integritatem, complementum, & perfectionem propriam requiruntur ad constituendum Patrem perfectum, ut nihil ex illis deficiat: ergo Pater est inter, & complete Pater, & sic de cæteris personis; si igitur transcendentalis bonitas, & perfectio nihil aliud sit, quam rei integritas, sicut multiplicatur integritates personales, ita & bonitates, aut perfectiones transcendentales relativæ; neque refert, quod hæ tres integritates personales in una essentiali identificentur, quia non propterea confunduntur; sed inter se manent realiter distinctæ: si ergo multiplicationi illarum rerum, & entitatum relativarum non obstat, quod in una entitate absoluta identificentur, eum obstat multiplicationi integritatum, seu bonitatum personarum quod in una essentiali identificentur. Nam sicut ex tribus relationibus, seu personalitatibus, licet identificentur cum essentia, non consurgit una relatio, aut personalitas; ita similiter propter talem identificationem non resultabit una personalis, aut relativa perfectio: sed potius sicut non obstante identificatione cum essentia manent tres relationes realiter distinctæ, & unaquæque est integra, & completa relatio, ita similiter talis identitas non potest esse ratio, ut resultet ex tribus perfectionibus relativis una perfectio relativa; sed potius adhuc stante tali identitate cum essentia manent tres perfectiones relativæ, & unaquæque est integra & completa perfectio relativa distincta ab alia, quia unaquæque persona ad propriam integritatem non indiget alia persona; quocirca si velimus illo vocabulo integritatis uti, dicere possumus ex tribus personis consurgere integritatem Trinitatis, vel melius consurgere integritatem Dei, nec unam integritatem personalem, quia non sola Trinitas, sed quælibet etiam persona est integer Deus, & unaquæque est integra in esse

personæ; v. g. ex tribus Angelis resultat integer numerus ternarius, & nihilominus unusquisque Angelus est integer in ratione Angeli: ergo similiter licet tres relationes, & tres personæ constituent integritatem numerum ternarium, nihilominus unaquæque relatio, & persona propterea distinguitur ab alia est integra, & completa in esse personæ, & relationis, ac proinde unaquæque persona sub ratione personæ, & quatenus relativa persona est, erit perfecta formaliter, ac proinde relatio, ut relatio est, dicit perfectionem; sed dantur tres relationes, ergo tres perfectiones.

Dices, ideo contingere casum positum in An. 61 gelis, quia illæ bonitates sunt partiales, & non uniantur per identitatem; sed per unionem, quod aliter contingit in tribus relationibus divinis.

Sed contra; nam hinc solum fit relativitas integritates personarum divinarum non esse partiales, quod est verissimum, non tamen esse distinctas, & totales in suo ordine, scilicet in ratione personali, imo Damascenus loco citato inde probat ex duabus divinis personis, ut distinctæ sunt, non posse unam aliquam perfectionem componi, quia unaquæque est per se, & totaliter subsistens: habet ergo unaquæque suam totalitatem, integritatem, & perfectionem.

Et præterea licet in Trinitate non sit pars compositionis, nec pars quantitatis continua, tamen seclusa omni imperfectione, invenitur ibi quasi pars numeri, eo scilicet modo, quo numerus consideratur, ut quoddam totum, & unitas ut eius pars: ergo licet integritas personalis in se totalis sit, ut ita dicam, potest esse quasi partialis comparata ad numerum, seu multitudinem: ergo hoc non obstat, quominus illæ perfectiones relativæ, & personales plures sint realiter inter se distinctæ.

Tandem declaratur hæc difficultas, quia si relationes sunt de integritate Dei, inquiri an hæc integritas dicat in Deo unam aliquam perfectionem simplicem vel compositam? hoc posterius non dicitur, cum sit contra simplicitatem Dei, & ideo dixit Damascenus ubi supra, perfectas hypostases, personasque dicimus, ut nullam divinam naturam compositionem dicamus. Si vero dicatur prius, inquiri rursus, an illa perfectio sit absoluta, vel relativa: nihil enim est in Deo, quod sub altero istorum membrorum non comprehendatur, ut constat ex doctrina omnium Patrum, & Theologorum, probata in Concilio Florentino; si ergo illa perfectio est absoluta, non potest formaliter includere tres relationes, aut ex illis integrari, quia omne absolutum commune est, relationes autem non sunt communes, multo vero minus divini: potest respectiva, quia omnis perfectio relativa habet oppositionem cum alia, & ideo non potest simplex relativa perfectio ex relationibus oppositis integrari: ergo nulla intelligi potest in Deo una, & simplex perfectio, vel integritas, quæ ex tribus relationibus consurgat.

Dices, perfectionem illam, quæ integritas Dei dicitur, nec absolutam tantum, nec tantum relativam esse; sed comprehendere utramque.

Sed hæc evasio non satisfacit; sed confundit omnia, ut difficultatem effugere videatur, quia hic non agimus de essentiali perfectione Dei: sed de personali, & de illa, quam relationes divine nostro modo intelligendi addunt ultra perfectionem essentialem, quam esse ratione distinctam ab essentiali

Quaest. VIII. Vtrum relatio sit modus, &c. 823

essentiali perfectione etiam auctores, cum quibus disputamus, supponunt: illa ergo perfectio ex solis relationibus, vt sic consurgit: ergo relatiua tantum debet concipi, & non mixta, & praeterea licet demus esse simul absolutam, & respectivam, cum includat in se tres relationes realiter distinctas, non potest habere unitatem perfectionis, nisi per modum collectionis, & numeri, esto non sit per modum compositionis. Probatur assumptum, quia in illa perfectione includitur verus transcendentalis numerus rerum; ex numero autem rerum distinctarum, vt tales sunt non conficitur vnum, nisi vel compositione, vel collectione, vel omnino per accidens; dico autem vt tales sunt, quia personae divinae vt sunt vnum in essentia, non vniuntur in perfectione personali, sed in essentiali tantum. Absurdum autem videtur dicere, integritatem Dei vt sic collectivam esse, & non omnino simplicem, & indivisam. Accedit tandem quod illa integritas dicitur esse perfectio simpliciter simplex: vnde sequitur, cuilibet personae divinae sigillatim sumptae deesse aliquam perfectionem simpliciter simplicem, quia nulla earum habet illam integritatem: nulla ergo illarum erit summe perfecta.

69 Tandem vrgetur, quia multiplicato gradu inferiori, debet multiplicari gradus superior: sed in tribus relationibus multiplicatur realiter ratio relatiua, quae est inferior respectu entis vt sic: ergo multiplicatur in talibus relationibus ratio entis vt sic; sed non potest multiplicari gradus entis, quin multiplicetur attributum illius: atqui attributum entis est bonitas: ergo in tribus relationibus multiplicatur bonitas, ac proinde tres relationes erunt tres bonitates, & perfectiones.

QUESTIO VIII.

Vtrum relatio sit modus, vel res.

SECTIO I.

Sententia adversaria ponitur, & probatur.

Hae quaestio maxime difficilis ab aliis iudicatur, & ideo longissime de illa agunt; nos autem brevissime tractabimus difficultatem illius, quia ex supradictis, & postea dicendis facile colligitur explicatio illius, circa quam est prima sententia asserens, relationem praedicamentalem nequaquam esse modum, sed potius rem simpliciter, eo modo, quo quantitas, & qualitas est res; eam tenet Sanchez in *dialectica* lib. 5. quaest. 38. 2. conclusione, probat suam sententiam.

Primo auctoritate Divi Thomae p. 1. q. 28. art. 2. ad 2. ubi sic dicitur: ad secundum dicendum quod sicut in rebus creatis in illo quod dicitur relative, non solum est invenire respectum ad alterum, sed etiam aliquid absolutum, ita in Deo; sed tamen aliter, & aliter; nam id quod invenitur in creatura praeter id quod continetur sub significatione nominis relatiui est alia res, in Deo autem non est alia res, sed vna, & eadem, ubi Divus Thomas dicit quod relativum, & absolutum sunt alia, & alia

res: ergo dicit quod sunt realiter distincta vt res distinguitur a re.

Secundo istae relationes creatae sunt accidentia essentialiter, quia ponuntur in praedicamento relationis, quod est praedicamentum accidentium relativorum, sed proprium accidentium est inesse: ergo haec accidentia relativa in sunt substantijs: ergo realiter tanquam res a re ab illis distinguuntur. Probatur consequentia, quia in esse accidentis, seu in existentia accidentis realiter distinguitur ab existentia substantiae, vt patet in Sacramento Eucharistiae, ubi manent accidentia in sua existentia, & non manet existentia substantiae vlllo modo.

Tertio essentia relationis est distincta ab essentia fundamenti: ergo inherencia accidentis relatiui est distincta ab inherencia actuali accidentis absoluti, quia essentia correspondet existentiae, vt potentia proprio actui, & sicut potentiae sunt distinctae, & actus: ergo distinguuntur tanquam res a re; siquidem habent proprias essentias, & existentias realiter distinctas.

SECTIO II.

Nostri sententia ostenditur.

Conclusio: relatio creata est modus, & non res absoluta. Haec est communis inter Doctores, & expressa sententia Divi Thomae pluribus suis Doctrinae locis, ubi relationem modum asserit esse.

Probatur primo, quia modus, vt modus nullam habet potentialitatem respectu sui effectus formalis, & res potest habere saltem per potentiam Dei absolutam potentialitatem respectu illius, quia res v.g. quantitas in Eucharistia separatur ab omni subiecto, vnde nullum tribuit effectum actu, sed solum in potentia: sed relatio nullam habet potentialitatem in reddendo suum effectum formalem adhuc Divinitus: ergo relatio vt relatio non est res, sed modus. Maior latissime probata manet in *metaphys.* disp. 1. proae. quaest. ult. concl. 2. & *disp. de subst.* quaest. vtrum illa sit modus, vel res. Minor sic probatur quia relatio est habitudo, seu respectus vnus ad aliud essentialiter: ergo essentialiter petit vt sit inter vnum, & alterum, ita vt nullo modo possit nec esse, nec intelligi sine vno, & altero inter quae sit, (quod adeo verum est, vt omnino impossibile iudicetur, omnibusque etiam adversarijs dari paternitatem actuaalem in generante possibilem respectu possibili termini, quia necessario petit relatio actualis fundamentum actuale, & terminum actualem) sed alterum est terminus extrinsecus ad quem terminatur relatio, vnum autem est fundamentum illius: sed fundamentum relationis est in quo intrinsece est relatio, & quod intrinsece afficit illa: ergo relatio actu existens non potest adhuc Divinitus esse sine actuali afficientia intrinseca vnus extremi, quod est fundamentum: atqui impossibile est quod actu afficiat aliqua forma subiectum, sine eo quod actu tribuat suum effectum formalem: ergo impossibile est, vt relatio actu existens tribuat in potentia effectum formalem; sed necessario adhuc Divinitus actu illud tribuit, actuque constituit relatum ad terminum, & non in potentia, nam res non constituitur apta referri per relationem vt sic,

K k k k 3 sed